

СИЛАБУС

Кафедра харчових технологій

Назва курсу	Методика викладання у закладах вищої освіти (ВК.6)
Мова викладання	Українська
Викладач	Хребтань Олена Борисівна, зав. кафедри харчові технології Національного університету «Чернігівська політехніка», к.т.н., доцент
Профайл викладача	http://ht.stu.cn.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=8&Itemid=5
Контакти викладача	olenaborisovnahrebtan@gmail.com

1. Анотація курсу. Сьогодні, як ніколи, гостро стоїть проблема забезпечення виробничих підприємств харчової галузі, закладів ресторанного господарства, бізнесу, висококваліфікованими фахівцями, яких не треба «додатково навчати» на виробництві тому, що вони будуть мати достатню теоретичну і практичну підготовку. Тому опанування дисципліни «Методика викладання у закладах вищої освіти» дасть можливість здобувачам вищої освіти усвідомити важливість навчання; дізнатися про форми і методи навчання у вищих навчальних закладах за спеціальністю 181 Харчові технології з метою підготовки конкурентоспроможних спеціалістів для високотехнологічного та інноваційного розвитку країни, самореалізації їх як особистості, забезпечення потреб суспільства, ринку праці та держави у кваліфікованих фахівцях.

Модуль 1

Змістовий модуль 1. *Нормативне забезпечення навчального процесу.*

Тема 1. Вища освіта в Україні: стан, тенденції та перспективи розвитку.

Загальні основи побудови системи вищої освіти в Україні. Концептуальні напрями розвитку вищої освіти в Україні. Порівняльна характеристика світових систем вищої освіти. Україна та Болонський процес. Адаптація вищої освіти України до вимог Болонського процесу.

Тема 2. Особливості змісту, планування та організації навчального процесу ВНЗ.

Загальні положення організації навчального процесу у вищих навчальних закладах. Стандарти вищої освіти. Зміст освіти та зміст навчання у ступеневій системі вищої освіти. Нормативно-правова база організації навчального процесу. Організація навчального процесу у вищих навчальних закладах. Форми організації навчального процесу. Науково-методичне забезпечення навчального процесу. Нормативні документи що регулюють діяльність науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів України. Основні права та обов'язки науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів. Порядок наймання на роботу та звільнення з роботи науково-педагогічних працівників. Атестація науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів. Планування та звітність науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів. Розподіл педагогічного навантаження. Навчальний графік, робочі програми і тематичні плани.

Тема 3. Лекція як провідна форма організації навчального процесу у вищій школі.

Особливості предметно-курсвої (практично-лекційної) системи навчання. Її відмінність від інших систем навчання. Спільне і відмінне між предметно-курсвою (практично-лекційною) та класно-урочною системами навчання. Спільне і відмінне між предметно-курсвою (практично-лекційною) та індивідуальною системами навчання. Вплив системи організації навчання на здійснення навчального процесу у ВНЗ. Лекція як одна з найважливіших форм навчальних занять, її основні функції та складові. Види лекції (вступна, тематична, оглядова, заключна): організація та характеристика. Повідомлення як зміст і форма лекції. Опорний конспект лекції. Вимоги до викладача під час читання лекції. Використання електронних засобів та різноманітних дидактичних прийомів для удосконалення лекційного заняття.

Змістовий модуль 2. *Методика викладання у вищій школі*

Тема 4. Методологія та методика організації семінарських, практичних та лабораторних занять у вузі. Семінарське заняття як форма організації навчання. Дидактичні завдання семінарських занять.

Тема 5. Особливості організації самостійної та індивідуальної роботи здобувачів вищої освіти.

Характеристика основних форм організації пізнавальної діяльності студентів. Самостійна робота студентів (СРС), її сутність та значення, форми та види, обсяг. Особливості самостійної роботи студентів у ВНЗ. Її нормативне обґрунтування. Види та рівні самостійної навчальної роботи. Методика організації самостійної роботи студентів з навчальної дисципліни: аналіз задачі, аналіз вихідних даних, програма дій викладача, нормування часу на виконання завдань, календарний план-графік. Особливості навчальної роботи студентів і передумови її ефективності. Адаптація студентів до самостійної навчальної роботи. Підготовка до лабораторних, практичних, семінарських занять. Підготовка до контрольних заходів. Характеристика структури самостійної роботи студентів. Тьюторські заняття у вищій школі.

Тема 6. Теоретико-методологічні засади науково-дослідної роботи та особливості організації практичної підготовки студентів вишу.

Загальні засади науково-дослідної роботи студентів. Види і форми науково-дослідної роботи студентів. Навчально-методичне забезпечення науково-дослідної роботи студентів. Організація навчально-дослідної роботи студентів. Особливості курсової як науково-дослідної роботи. Етапи підготовки дипломної та магістерської робіт. Методика організації курсового й дипломного проектування.

Види практик. Програма практики. Наскрізна програма практики. Бази практики. Організація і керівництво практикою. Щоденник практики, виконання індивідуальних завдань. Підведення підсумків практики. Матеріальне забезпечення практики. Особливості практичної підготовки студентів та умови її ефективності.

Тема 7. Сучасні методи, методики та технології навчання у ВНЗ.

Засоби навчання, їх функції та різновиди. Словесні засоби вивчення навчальних дисциплін. Використання підручників, навчальних посібників, монографій і книг як засобів навчання. Практичні методи викладання навчальних дисциплін. Методика проведення навчально-педагогічних ігор, підготовки письмових робіт. Умови оптимального вибору методів навчання.

Тема 8. Особливості діагностики знань, умінь та навичок здобувача вищої освіти.

Поняття про контроль. Контроль в процесі навчання, його структура та функції. Види, форми, методи та прийоми контролю. Методичні вимоги до організації і проведення контролю під час вивчення навчальних дисциплін. Сутність кредитно-модульної системи організації навчального процесу у сучасному ВНЗ, наслідки її запровадження. Європейська кредитно-трансферна та система накопичення (ECTS).

Тема 9. Психолого-педагогічні засади організації виховної роботи у ВНЗ. Структура виховного процесу у ВНЗ. Організаційно-методичне забезпечення виховного процесу. Основні напрямки виховної роботи у вузі.

2. Мета та цілі курсу. Мета навчальної дисципліни «Методика викладання у закладах вищої освіти» - формування у здобувачів вищої освіти спеціальності 181 Харчові технології галузі знань 18 Виробництво та технології, теоретичних знань та практичних вмінь щодо сучасної системи вищої освіти України; тенденцій розвитку європейської системи вищої освіти; опанування передових, інноваційних методик викладання; набуття умінь та навичок підготовки різних видів навчальних занять. Предмет вивчення – опанування та набуття практичних вмінь використання методик викладання, які б були найбільш ефективними для вивчення дисциплін зі спеціальності 181 Харчові технології. Під час вивчення дисципліни здобувач вищої освіти має набути або розширити 1 загальну (ЗК1) та 1 спеціальну (фахову) (СК5) компетентності, передбачених освітньою програмою.

3. Результати навчання – Здобувач має досягти або вдосконалити 2 програмні результати навчання (ПРН1, ПРН7), передбачених освітньою програмою, у підсумку повинен знати мету і завдання дисципліни «Методика викладання у закладах вищої освіти»; законодавчу базу щодо правових та організаційних умов функціонування системи вищої освіти України; форми і методи навчання у вищих навчальних закладах; відшукувати, систематизувати та аналізувати науково-технічну інформацію з різних джерел для вирішення професійних та наукових завдань у сфері харчових технологій; мати спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки у сфері харчових технологій, зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію до фахівців і нефаківців.

4. Обсяг курсу. Загальна кількість кредитів – 4, кількість годин самостійної і індивідуальної роботи – 90.

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	20
практичні і семінарські роботи	10
самостійна робота	90

5. Пререквізити Відсутні.

6. Система оцінювання та вимоги.

Загальна система оцінювання курсу	Поточний контроль – до 60 балів, в тому числі виконання: - практичних робіт – до 25 балів; - самостійної роботи (виконання самостійного творчого завдання) – до 20 балів; - контрольна робота – до 10 балів; - цілеспрямованість, активність та відповідальність щодо виконання поточних та індивідуальних завдань – до 5 балів. Семестровий контроль проводиться у формі екзамену – до 40 балів. Оцінка за результатами вивчення дисципліни формується шляхом додавання підсумкових результатів поточного контролю до екзаменаційної оцінки.
Вимоги до практичної роботи	Своєчасне виконання у повному обсязі та оформлення, відповіді на контрольні запитання з теми практичної роботи
Вимоги до контрольної роботи	Своєчасне, самостійне виконання у повному обсязі завдань контрольної роботи. Максимальна оцінка контрольної роботи – 10 балів, мінімальна – 3 бали. Якщо робота оцінюється меншою кількістю балів, вона не зараховується і потребує повторного виконання.
Вимоги до самостійної роботи	Вивчення та засвоєння всіх тем самостійної роботи. Підготовка доповіді презентації однієї з тем самостійної роботи за таких умов: повне розкриття теми самостійної роботи, посилення на першоджерела, оригінальність оформлення доповіді-презентації, своєчасність та самостійність

Умови допуску до підсумкового контролю	виконання. Відвідування практичних занять (або своєчасне їх відпрацювання); своєчасне та повне виконання самостійного творчого завдання та контрольної роботи; відсутність академічної заборгованості за поточним контролем дисципліни; активність протягом вивчення дисципліни – є допуском до складання екзамену з дисципліни «Методика викладання у закладах вищої освіти».
---	---

7. Політики курсу

У випадку, коли протягом семестру мінімальна кількість балів (55) набрана і здано всі передбачені програмою методи контролю, то модульні КР не перескладаються і підвищення балів можливо лише за рахунок кращої підготовки до екзамену.

У випадку, якщо здобувач протягом семестру не виконав передбачених робочою програмою з дисципліни всіх видів робіт, не набрав мінімально необхідну кількість балів, він не допускається до складання екзамену під час семестрового контролю, але має право ліквідувати академічну заборгованість у порядку, передбаченому «Положенням про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів НУ «Чернігівська політехніка». Повторне складання екзамену з метою підвищення позитивної оцінки не допускається.

Політика академічної доброчесності

Академічна доброчесність повинна бути забезпечена під час проходження даного курсу, зокрема, списування під час проміжного та підсумкового контролів, виконання практичних завдань на замовлення, підказки вважаються проявами академічної недоброчесності. Від усіх слухачів курсу очікується дотримання академічної доброчесності у зазначених вище моментах. До студентів, у яких було виявлено порушення академічної доброчесності, застосовуються різноманітні дисциплінарні заходи (включаючи повторне проходження певних етапів) згідно з Кодексом академічної доброчесності Національного університету «Чернігівська політехніка» <https://stu.cn.ua/wp-content/uploads/2021/06/kodeks-akademichnoyi-dobrochesnosti-nova-redakciya.pdf>

Політика користування ноутбуками / смартфонами

Прохання до здобувачів тримати смартфони переведеними у беззвучний режим протягом лекційних, лабораторних та практичних занять, так як дзвінки, переписки та спілкування у соціальних мережах відволікають від проведення занять як викладача, так й інших здобувачів. Ноутбуки, планшети та смартфони не можуть використовуватися в аудиторіях під час занять та під час проведення підсумкового контролю.

Політика відвідування та відпрацювання пропущених занять

Відвідування всіх занять є обов'язковим. ЗВО, які навчаються за індивідуальним графіком, можуть звільнитися тільки від відвідування лекційних занять. Для тих ЗВО, які пропустили хоча б одне лабораторне або практичне заняття, проводиться процедура відпрацювання. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі або у змішаній формі за погодженням із викладачем.

Правила перезарахування кредитів

Кредити, отримані в інших закладах вищої освіти за даною спеціальністю з освітніх компонент, спрямованих на отримання відповідних компетенцій можуть бути перезараховані викладачем у відповідності до положення «Порядок визначення академічної різниці та перезарахування навчальних дисциплін у НУ «Чернігівська політехніка»

<https://stu.cn.ua/wp-content/uploads/2021/07/poryadok-vyznachennya-akademichnoi-riznyci-ta-vyznannya-rezultativ-poperednogo-navchannya.pdf> шляхом

співставлення отриманих програмних результатів навчання та компетентностей.

8. Рекомендована література

1. Закон України «Про вищу освіту» / Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014, № 37-38.
2. Закон України «Про освіту» / Відомості Верховної Ради (ВВР), 2017, № 38-39, ст.380.
3. Положення про організацію освітнього процесу в Національному університеті «Чернігівська політехніка», затв. Вченою радою Національного університету «Чернігівська політехніка», протокол № 6, від 31.08.2020 р. та Наказом ректора № 26, від 31.08.2020 р.
4. Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Національного університету «Чернігівська політехніка», затв. Вченою радою Національного університету «Чернігівська політехніка», протокол № 6, від 31.08.2020 р. та Наказом ректора № 26, від 31.08.2020 р.
5. Методика викладання у вищій школі: Навчальний посібник / В.В. Каплінський. – Вінниця: ТОВ «Ніланд ЛТД», 2015. – 224 с.
6. Методика викладання у вищій школі: навч. посіб. / Малихін О.В., Павленко І.Г., Лаврентьєва О.О., Матукова Г.І. – Київ: КНТ, 2014. – 262 с.
7. Освітні інновації у вищих навчальних закладах України: каталог / уклад. В.І. Соколов, В.В. Висоцька; відп. ред. К.М. Левківський; Наук.-метод. центр вищ. освіти. – Київ : Стилос, 2003. – 336 с.
8. Кузьмінський А.І. Педагогіка вищої школи: Навч. посіб. / А.І. Кузьмінський. – К.: Знання, 2012. – 486 с.
9. Теорія і методика професійної освіти: Навч. посіб. / З.Н. Курлянд та ін.; за ред. З.Н. Курлянд. – Київ: Знання, 2012. – 390 с.
10. Університетська освіта в Україні та болонський процес. Головчук А.Ф., Іщенко Т.Д., Акімова О.О., Мареніченко В.В., Хоменко М.П. / за ред. А.Ф. Головчука. – К.: Аграрна освіта, 2007. – 83с. 45